

J. G. GEZELIUS - E. HACKMAN, DISS. DORPAT 1644

HYK

τῆς Πνευματικῆς
ΣΤΖΗΤΗΣΙΣ ΠΡΩΤΗ

ωδ. τδ

ΠΝΕΥΜΑΤΟΣ ΓΕΝΙΚΩΣ ΚΑΙ ΕΙΔΙΚΩΣ

ΠΕΡΙ τῆς ΠΝΕΥΜΑΤΟΣ τῆς Ἀκτίστοτος.

ἤτις ΣΤὴν Θεῶν προσηγήσεται ἐν τῷ ἀκροατηρίῳ τῷ μεγάλῳ τῆς
Ἀκαδημίας Δοξπαιτικῆς

ΚΛΗΡΟΤΟΜΕΝΟΤ

ΤΟΥ ΙΩΑΝΝΟΥ ΤΟΥ ΓΕΩΡΓΙΟΥ

ΓΙΟΥ ΓΕΖΗΑΙΟΥ, τῆς γλώττης Ἑβραϊκῆς καὶ Ἑλληνικῆς ἐπι
ἀνή τῆς Ἀκαδημίας Καθηγητῆς δημοτελεῖς,

Ἀποκλεινομένης

τῆς Ἑρίκοτ Ἀρκμαν Ὀττσμάννοτ,

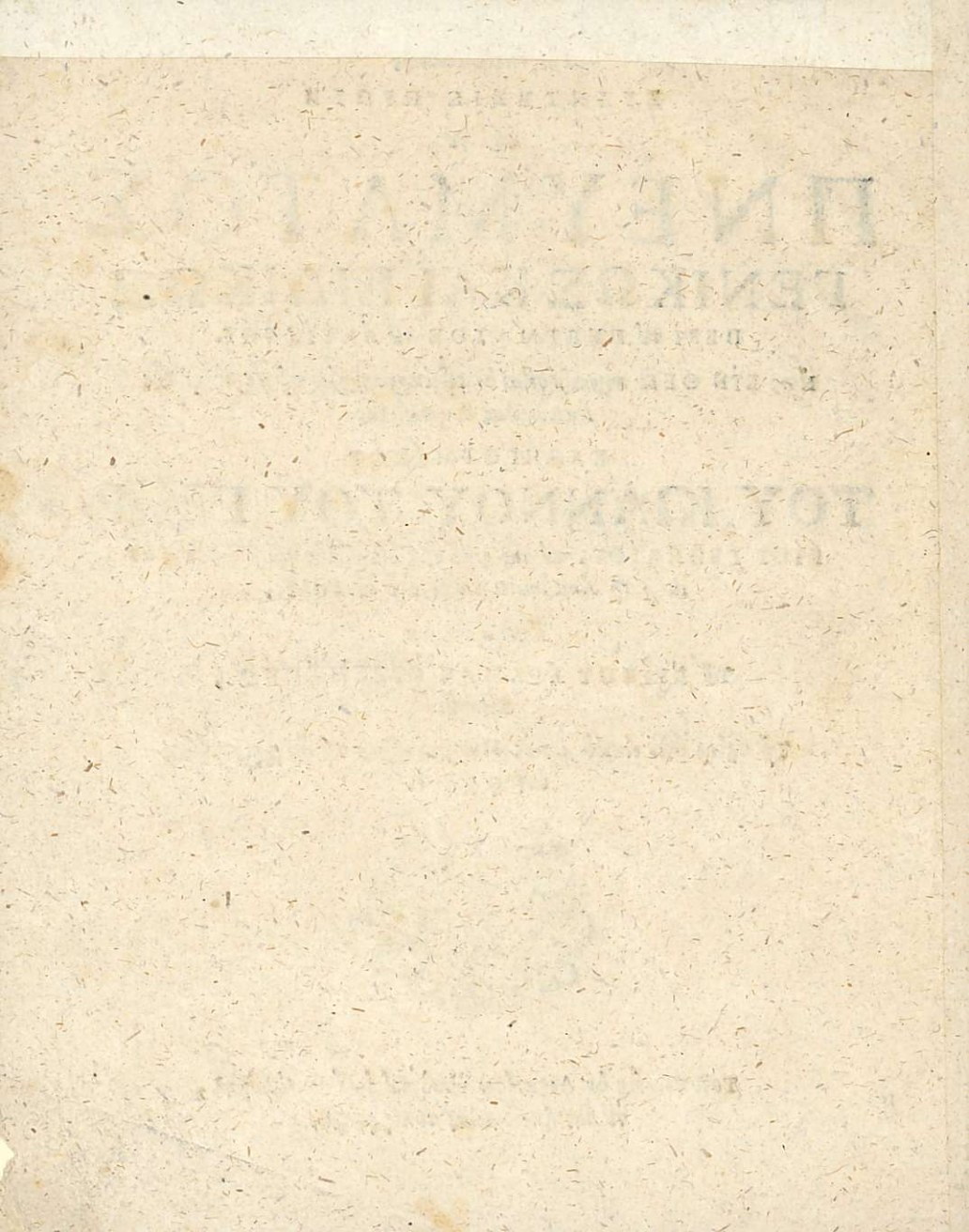
Σβηκδ.

τῆς τρίτης ὁπὶ εἰκάδι μηνὸς Μενυχιῶν 1800, τῆς Χριστογονίας
ἔτη α χ μ δ.

Τετυπωμένη ἐν Δοξπαιτῶν ὑπὸ τῆς Ἰωάννου Οὐάγγηλ,
τῆς Ἀκαδημίας τυπογραφεῖα.

1644

Περὶ τῆς Πνεύμα¹ γενικῶς, καὶ εἰδικῶς περὶ τῆς
Πνεύμα¹ τῆς Ἀκτίσεως.

Θεο. σ.

Αθῶς τὸ ὑφιστάμενον, πρῶτον καὶ ἄρχειον τῆς ὀντο²
μέρ³, ὅτι σωματικὸν ἢ ἀσώματον· ἔτι καὶ ἡ ὀπισθή-
μη αὐτῆς, ὅτι ἢ τοι φυσικὴ περὶ τῆς σώμα¹, ἢ τοι σω-
ματολογία καλεῖται, ἢ τοι Πνευματικὴ, περὶ τῆς Πνεύ-
μα¹, πνευματολογία λεγομένη, ἡ ἐν τῷ νῦν Σ Τ Ν
Θ Ε Ω ἐγχειρίσσομεν.

β.

Δεῖ δ' ἀπὸ τῆς σωματολογίας χωρίζεσθαι τὴν πνευματικὴν, ὅτι Δια-
φέρεται ὅτι τὰ ὑποκείμενα.

γ.

Ἔστι ἡ Πνευματικὴ ἢ πνευματολογία, ὀπισθίμη περὶ τῆς Πνεύμα¹
τῆς Φύσιν Διατρέξεως.

δ.

Καὶ Διαμερίζεται εἰς γενικὴν καὶ εἰδικὴν.

ε.

Πνευματολογία γενικὴ μὲν χειρίζεται τὰ κοινὰ τῶν πνεύμα¹ ἰδίως λε-
γομένων, ἀπὸ ὅτι ἐρισμός καὶ κοινὰ πύθη.

ς.

Ἐρισμὸς ὀνομαζόμενος Φανερός ὅτι. Τὸ δὲ ἡ ἡ εἶναι ἐρισμὸς
τοῦτ² κατὰ τὴν Πνεύμα¹ ὅτι ὑφιστάμενον παντὸς καταστάμα¹
σωματώδους ὑπερέχον.

ζ.

Τὰ πύθη τὰ κοινὰ ἐξαιρέτως ταῦτά ὅτι. Α. τὸ πνεύμα¹ ὅτι ἄνου-
λον, τὸ ἔστι πάσης ἕλης ἰδίως λεγομένης ἀμοιρον, καὶ ὑπερέχον τῆς
μεγέθους ἰσχυρομένων, ἢ Διαμετέστησεως τριῶν καὶ μερέων, διὸ καὶ ἀτά-
ναστον.

η.

Β. Τὸ πνεύμα¹ κατὰ αὐτὸ καὶ τῆς Φύσιν ἄσφαστον, ἢ μάλλον ἀνε-
παίδηστον, αἰαδὴτικὸν ἢ γίνεσθαι καὶ συμβεβηκός, Δια τῆς ἐνεργημάτων.

Γ. Το

Γ. Τὸ πνεῦμά ὅτιν ἀμέρισον, ὅτι τὰ μέρη ἐκτὸς τῶν μερῶν οὐκ ἔχῃ.

Δ. Τὸ πνεῦμα τῆς Διανοίας καὶ βελήσῃ, ἢ ζωῆς νοητικῆς χρωμένον ὅτιν. Ὅπως ἐπισηρητέον τῆς Διανοίας καὶ τῆς βελήσῃ πανυπερέτας εἶναι δυνάμεις πνευματικῆς τῆς Φύσεως συμπηθέσας, καὶ τῶν λόγων μόνον διὰ τὸ τῆς πνεύματος ἐξίσιας καὶ αἰῶν ἀλλήλων χωρίζεσθαι.

ια.

Ε. Τὸ πνεῦμα ὅπως αἰετῶν, ὅλον ὅτιν, καὶ ἐν τόπῳ ἡ σωματικῶς ἀλλὰ νοητῶς, ὅτι ἡ κατέχῃ ἢ ἀναπληροῖ τὸ τόπον ὑπὸ τῆς ἐξίσιας Διαμετρεόμενον, ἀλλ' ἔστιν ἐν τόπῳ ἀντὶ τῆς Ἐξίσιας ἀναπληρώσεως, δι' ἣν αἰτίαν καὶ πολλὰ πνεύματα δύνανται ἐν ἐνὶ τόπῳ εἶναι.

ιβ.

Ἡ δὲ πνευματικὴ εἰδικὴ τὴν Φύσιν ἔχει πνεύματα ἁκλίσεις καὶ ἐκλισμένους, ἢ ἔχει πνεύματα ἀπερίερα καὶ πεπερασμένους ἡμᾶς ἐκδιδάσκοντες.

ιγ.

Τὸ πνεῦμα ἁκλίσειον, ἀπερίερα, καὶ ἄρχῃ πάντων ἀγαθῶν ὅτιν ὁ
ΘΕΟΣ.

ιδ.

Ἐν αὐτῷ δεῖ κατὰ μαθεῖν τὴν ἔπαρξιν ἢ τὸ ὅτι καὶ τὴν ἐξίσιας ἢ τῆς
Διότι.

ιε.

Τὴν τῆς θεῶν ὑπαρξιν ἀποδεικνύμεθα ἢ τοὺς ὡς τῆς βιβλίας ἀγίας γραφῆς, (μαρτύρια ἅδε ἐν τῶν ὄντων τοῖς θεολόγοις κατὰλείπομεν) ἢ τοὺς ὡς τῆς βιβλίας τῆς Φύσεως, καὶ δι' ἣν καὶ τέσσαρα ἐπιχειρήματα.

ις.

Ὡς τὸ Πρῶτον ὡς λαμβάνεται διὰ τὴν συνειδήσεως ἢ ὑπαρχῶν τῆς ἐμφύτων, ἀπὸ τῆς λείψανα τῆς εἰκόνος τῆς θεῶν, καὶ ἡμετέρας ἡμᾶς ὡς τῆς οὐκ ἔχοντες τῆς ἀρετῆς, ἀπερίερα, ἀντὶ τῆς ἐξίσιας, κτλ. ταῦτα ὡς τῆς θεαρχίας.

ιζ.

Τὸ δεύτερον καθήσῃ ἡμῶν πάντων τῶν ἔθνων ὡς τῆς θεότητος συμ-
φωνία θεοματῆς, ἢ τῆς μηδὲν διδάσκοντες ἐξέλκεται ἐν τοῖς νόοις ὑμῶν
ἡμῶν.

ἔχον, εἶναι δὴ πᾶς Νῦν αἰώνιον, παντοκράτορα καὶ βέλπσον, τὸ κόσμῳ
καὶ πάντων ἐν αὐτῷ κτίσιν καὶ κυβερνήτην, καὶ δεῖν αὐτὸν τῷ Νῦν εὐσεβῶς
σέβασθαι.
ἰη.

Διὸ καὶ πολλὰς γνώμας παρκαλλεῖς ἐν ταῖς γραφαῖς σοφωτέρων
ἐθνικῶν εὐσεβῶν, μάλιστα δ' ἐν ταῖς ἑξ Ἑσπερίαις, Κικερῶν (C), Ξενοφῶν-
τος (C), Ἀριστοτέλους, κ.λ.

ἰθ.

Ὅτω γὰρ Ἄριστος, α. παρὶ τῶν ἔργων ὡς παρὰ κ.β. Πάντες ἄνθρωποι
παρὶ θεῶν ἔχουσιν ὑπόληψιν. Καὶ Ξενοφ. Ἐἴτε θεὸς ἔλαος εἶναι σοὶ βέλη,
θεραπεύσειόν τες θεός.

κ'.

Τῆνεκα καὶ τὰ ἔθνη περὶ τῶν ἀστέρας, λίθων, ζῴων, καὶ ζῶα ἄλλα
θεραπεύσειν ἤθελον, ἢ ἀθεονομίξεισθαι.

κα.

Τὸ τρίτον ἰχυρῶτα ἐλέγχοις Φιλοσοφικοῖς, καὶ ὑπαλλαγματι-
κῶν αἰτίων,
κ.β.

Οἱ Φιλόσοφοι τῶτον τρόπον συλλογίζονται· Ἀδύνατόν ἐστι τὸ αὐτὸ
εἶναι καὶ μὴ εἶναι· Ὁ θεὸς ἢ ὄντι ἢ ἔσθαι. Εἰ οὐκ ἔστιν ὁ θεός, ὁ κόσμος (C)
αὐτῷ ἐαυτῷ ὑπάρχει, πεπερασμένον χωρὶς ἀπέχου, σύνθετον χωρὶς
ἀναγκάει, ἀπαντα ἄτοπα. Ἄρα ὄντι ὁ θεός.

κ.γ.

Τὸ ὑπαλλαγμα τῶν αἰτίων ἔτιος ἔχει· εἴη ἢ τὰ αἶψα τελικὰ
καὶ ποιητικὰ ὑπαλλάγη, ἀναγκαῖόν ἐστιν εἶναι τὸ αἶψον πρῶτον, κύριον
καὶ ἀλλοτρεῶς, ἐν ᾧ τῆσιν τῶν αἰτίων λοιπῶν ἔσται, ἄλλως δὲ δίδοται εἰς
τὸ ἀπερρον παροῦσθαι, ἢν ἀποστέρεται αὐτὴ ἡ φύσις.

κ.δ.

Τὸ δὲ πέταρον φανερῶτα διὰ τῶν ἑξ κόσμου κυβερνήσεως, καὶ ἰσο-
ρίας κοσμουκίης.

κ.ε.

Ἐν τῇ μὲν ἑξ κόσμου κυβερνήσει συλλήβειν τι ὅτι ἐπέρχεται· εὐτακ-
τικῶν ἀπάντων οικονομία, καὶ εἰς τὸ τέλος εὐθυβολία, βίαις (C), μηχανῇ,
μετρή καὶ διηγετικῇ πάντων ἀνεξία, πικιλοῦς ἀναριθμητικῶν, δυνάμεις
ἰαυμα-

Θαυμασάι, πλατυσιός πολυχρόνι, τελείως και αρμονία, έξοχή
νοήσεως αιθρωπίνης, άθανασία τ΄ ψυχής, και πρόγνωσις τ΄ μελλόντων.
κς.

Εν τῇ ἡ ἱστορία κοσμικῇ ταῦτα θαυμασάι, ἔνδοξοι και ανέλπστοι
δποβιάσις, μιολαποδοσία τ΄ δρετῶν, πιωρία τ΄ πονηριῶν, ανδρεία ὀπί-
σμη ανδρῶν ηρωικῶν, Διόταξις και κυβέρνησις κατ΄ αίσσεως, ἐκκλη-
σιαστικῆς πολιτικῆς και οἰκονομικῆς, κλλ.

κζ.

Και τῆτω τῷ πεμηρίῳ τ΄ ὑπαρξιν ἔ θεῶ γνωσῆν εἶναι τοῖς ἐθνικοῖς
και ἀδικοῖς κατ᾽ ασοκιάζει ὁ Ἀπίστολ εἰπών· τὸ γνωσῶν ἔ θεῶ Φανε-
ρῶν ὄν ἐν αὐτοῖς, ὁ γδ θεῶς αὐτοῖς ἐφανερωσε, τὰ γδ ἄορα αὐτῶ δπό
κλίσεως κόσμου τοῖς ποιήμασι νούμενα καθοραται, ἢτε αἰδι αὐτῶ δύ-
ναμις και θεϊότης, εἰς τὸ εἶναι αὐτῶς ἀναπολογῆτες

κη.

Και ταῦτα παθι τῆς ἔ θεῶ ὑπαρξεως ἢ ἔ ὅπι, ἢ ἡ ἔσία ἢ τὸ δίοπι
κατ᾽ ασοποιεταῖ ἐν τοῖς δποτεταγμένοις και ἐνεργήμασιν.

κθ.

Ὀδε τῆς γνώσεως Φυσικῆς σοκ δρεκῆσης ἡμῶν, πρὸς τὸ Φῶς τῆς χά-
ρι, τρεττι, τ΄ γνώσιν δποκεκαλυμμένη κατ᾽ αφοξουεν, μήποτε ἡμῶν
τ΄ τῷ Σιμωνίδῃ γεγονός γένηται.

λ.

Τὰ δποτεταγμένα ἢ ἰδιωματ᾽ ἔ θεῶ δπό τ΄ ἔσίας αὐτῶ και εἰπ΄
ἀλλήλων ἔδον Διφφέρει, και Διφρνωσκέλιαῖ εἶτε κατ΄ ἄρσιν, εἶτε κτ΄ θεσιν.

λα.

Κατ΄ ἄρσιν, ὅπ᾽ χωρίζουεν δπό ἔ θεῶ πᾶσαν ἀτέλειαν, δῆπ᾽ (α)
τὸ πλῆθ, ὁ ἀνασοκιάζει ἐνότης, ὄτι γδ εἰς τ΄ ἔσian. (β) Τὴν Αἰτίαν,
τὴν τε φρονηγεμῆν, ἢν ἀνασοκιάζει ἀπλότης, ὄτι γδ πασις συνθεσεως
ἄμοιρε, και τ΄ φρονατ᾽ ἀβλικῆν, ἢν ἐμποδιζει ἀμέταβλησία, ἢ ἀλλ
ἔ γίνεταῖ, και ἀθανασία. (γ) Τὸ συμβεβηκος, ἔ τε τῶσ᾽, ὁ Διφκωλυῖ
ὡπειρία, κτ΄ ἔ χρονα, ὁ ἀπαρνεῖται αἰδιότης.

λβ.

Κατ᾽ ἡσιν, ὅπ᾽ δποτ᾽ ασομεν αὐτῶ τελείωσιν μεγίστην, ἔχ ὑπαρ-
λικῶς,

ἡκώς, ἀλλ' ἐνεργητικώς, Φύσιν, καθ' ἣν ὑπάρχει καὶ πρῶτως, τοῖς ἡ κλισίαις
δοποῦσεται τελείους τῇ χάριτι, καὶ ὄναρ καὶ ὀδύστερος, ὅθεν τὰ κλισία
ὁμοιοῦται τῷ θεῷ τῇ ὁμοιώσει ἐπεσευθεῖ ἢ ἀναλογικῇ, καὶ ἔχ ὁμοιοῦθεῖ
ἢ τελεία.

λ'γ.

Οὕτως δοποῦσεται αὐτῷ Α. Πανσοφία, ἢ ὀιδεν ἑαυτὸν, καὶ πάντῃ
ἐκπὸς ἑαυτῷ· τὰ τε ἔσιωδῆ καὶ τὰ συμβεβηκότα, ὄντα καὶ μὴ ὄντα, δυ-
νατὰ καὶ ἀδύνατα, πρῶτα κείμενα, ἐνεστῶτα καὶ μέλλοντα, ὄντα ἐντελε-
χεία καὶ δυνάμει, μέγιστα καὶ ἐλάχιστα, ὅ ἔγνωσαν πρὸς κῆρ καὶ οἱ ἐθνι-
κοὶ, καλέσαντες αὐτὸν Καρδιογνώστην, καθὼς ὁ Κικερῶν πλάκας, καὶ
ὁ Ὀρφεὺς ὁ ποιητής·

Πάντ' ἐφορᾷ, καὶ πάντ' ἀνέξῃ, καὶ πάντα βραβύδῃ.

λ'δ.

Β. Ἀυτοαλήθεια, εἰ γὰρ τὰ ἐκλισμένα Φιλεῖ τ' ἀλήθειαν, πολλῶ
μᾶλλον ὁ κλισίης, ὅ πνι ἔσιώδης ὅτιν ἀλήθειαν.

λ'ε.

Γ. Ἀυτοάγαθον ἔσιωδῶς καὶ ἐνεργητικῶς, καθὼς κάλλιστα λέγει
ὁ Ἰπποδάμου· Ὀχρῶ πρὸς τ' εὐδαίμ· Συμπερανθῆ ἢ πρᾶξις δρεπὴ
καὶ τύχα, τὰ μὲν δρεπὴ κατῆλ' ἡσῆσιν, τὰ ἡ εὐτυχία κατῆλ' κερ-
τῶσιν. Ὁ μὲν ὦν θεός ἔτε μαθῶν πρῶτ' πνῶ τὰν δρεπῶν, ἀγαθός ἐγγέ-
νετο, ἔτε ὀππισυναρξαιμένας αὐτῷ τῶς τῶχας εὐδαίμων, Φύσιν γὰρ ἦν ἀγα-
θός, καὶ Φύσιν εὐδαίμων, καὶ αἰεὶ ἦν καὶ εὐεῖται, καὶ εὐδέποκα ὑπολε-
ψῆ τοῖσ' τῶ ἐὼν, ἀφθαρτῶ ἐὼν καὶ Φύσιν ἀγαθός.

λ'ς.

Δ. Πανεξέσιον, ἔπ' ἔχασιν μὲν ἔξέσιον οἱ ἀνθρώποι, ἀλλ' ἔ καὶ
ἐξοχὴν ἢ πενεξέσιον. Ὅσα ὀππιτηρετέον, τ' θεὸν πάντα ἐλύστερος ποιῶν-
τα, ἐνίοτε ἐπ' ἀνάγκης ποιῶν καὶ τ' εἶδῶ ἢ τ' τρέσπν ὅτι ἀδύνατον ὄπῃ
τῇ Φύσιν αὐτῶ ἄλλως ποιῶν ἢ καλῶς, εἴτα καὶ τ' βελλῶσιν, ὅ, ἢ γὰρ βε-
λλῶσιν ἢ ὑπὸ χινεῖται, τῶτο δὲ ἐπαγγελίαν καὶ αὐτῶ ἀλήθειαν ἐπ' ἀνάγκης
ποιεῖ.

λ'ζ.

Ε. Πανῶρετορία, ἢ πῶς ἀπαιρῶ λέγειται καθ' ἑαυτὴν, ὅτι τ'
κερῶσιν.

κράτῳ τῶ θεῶ ὅτιν ἡ εὐσία αὐτῶ, εἴτα κτ' ἐνεργήματα, ὅτι τὰ ἀπειροφ
ποιεῖ καὶ αὐδυνατῶ ἐ τῆ φύσει ἀλλὰ τ' φύσειως,

λ'η.

5. Πανδοδαμονία ἢ ποινολβία, ἥτις τοῖς λῶπιτω γυμένοι τοῖς
προτέροις ἐπετα ὡσεὶ ἐπακολοθηκόνι, ὃ οἶδε καὶ ὁ Ἀριστοτέλης, γρά-
φων ζ. ἡ'ηκ. κεφ. ιε. μόνον τ' θεὸν εὐδαίμονα εἶναι, ὅτι μοιῶ ἑαυτῶ
ἄρκει, ἢ ἀναρκῆς ὅτι καὶ μηδενὸς ὑπερεῖται.

λ'θ.

Τὰ λῶπιτω γυμένα ἔπος λῶ, τὰ ἐνεργήματα ὅτι καὶ ἔσω, αἰώνιῳ
καὶ ἐμμένοντι, ἢ καὶ ἔξω, προσκαίρω καὶ μετ'βαλικά.

μ'.

Τὰ μὲν καὶ ἔσω ἐνεργήματα ὅτιν εἴτε (α) κατ'ἡμερὰ, πρὸς τὰς
κλίσεις μὴ πῶδαβαίνοντα, ἀλλὰ τῆ εὐσία ἐμμένοντα, ἅπανα καὶ ἐγκύ-
κλια λέγεσθαι, καθὼς ὅτε ἑαυτῶν γινώσκῃ, Φιλεῖ καὶ ἐθέλῃ, (οἷς προσ-
επιθεῖται τὰ πρὸς ἔσω ἐνεργήματα· Γεννᾶν, Γεννᾶσθ, καὶ ἐκπερᾶσθ)
εἴτε (β) εὐθυτενῆ πρὸς τὰ κλίσιματα, ὡς ἡ πρὸς γνώσις ἢ τὰ μέλλοντα
προγνώσκῃ, καὶ ἡ προορισμὸς, ὡ τινι αὐτὸς ἀπ' αἰῶνῳ εὐδόμησε τὰ
πράγματα ἐν ἐυκαιρία γενεθῆσθα,

μ'α.

Τὰ δὲ καὶ ἔξω ἐνεργήματα, ἃ τοῖς κλίσιμασι παρεκτὸς τῶ θεῶ
ἐφορωμένοις προσηκῃ, ὅτιν, ἥτοι ἡ πύσις τῶν ὄντων ἀπάντων, ἥτοι
ἡ κυβένησις τῶ βίω ἐν τῶ κόσμῳ τῆτα, καὶ τῆς μελλῶσις ζωῆς, ὅπως
μὲ τῶ συντέλειαν τῆτων συνείσις τὰς κλίσεις κυβερνᾷ.

Τῶ Πνύμαλι' ἀκίσις, πάσις Ἀγαθοσύνης ὑπαρχῆ, ἐξ ὅλης τῆς
καρδίας προσκυνῶμεν, ὅπως ἤρεμον καὶ ἡσύχιον βίον ἐν πίσῃ εὐσεβείῳ
καὶ σεμνότητι ὡδε διδύγειν δυνάμεθα, καὶ μὲ τῆτων περ
αὐτῶ τῶ αἰωνίῳ μετεχεν.

Τέλο.

Rv. Diss. Utk.
Gezelius

KANSALLISKIRJASTO-KANSALLISKOKOELMA

120 102 0741

KIRJANSITOMO
M. HENRIKSSON
|| HELSINKI ||

